

'Alleen met passende zorg blijft de zorg betaalbaar en bereikbaar'

30 november 2020

Er moet volgens [ZN en de NZa](#) een punt gezet worden achter de vrijblijvendheid in de zorg. Daarbij wordt nog altijd geredeneerd vanuit de gedachte dat alles wat kan ook vergoed moet worden. Dat kan niet meer. Het wordt tijd voor samenwerking op basis van harde afspraken, zo stellen beide organisaties. Ons zorgstelsel moet transformeren naar een stelsel van passende zorg.

Bij de samenstelling van het rapport ([pdf](#)) en de totstandkoming van de adviezen zijn mensen uit de dagelijkse praktijk van de zorg betrokken en geraadpleegd. Het is vijf voor twaalf voor de toekomst van de zorg. Tijd voor rigoureuze actie en minder vrijblijvendheid, aldus bestuursvoorzitters Marian Kaljouw en Sjaak Wijma van de NZa en het Zorginstituut in het rapport.

Zorgkosten belemmeren andere sectoren

De kosten in de zorg stijgen nog elk jaar. De vergrijzing, het groeiende aantal chronische zieken en duurder wordende (nieuwe) medicijnen zijn daar debet aan. Zonder ingrijpen zullen de zorgkosten de komende twintig jaar verdubbelen. Om de premies voor ziektekostenverzekeringen die iedereen vanaf 18 jaar moet ophoesten niet helemaal de pan uit te laten rijzen, zal elk jaar ook steeds meer belastinggeld naar de zorg moeten.

Het rapport stelt dat de zorg een koekoeksjong geworden is die investeringen in andere belangrijke sectoren van onze samenleving verdringt. De zorg moet anders georganiseerd gaan

worden om deze kostenstijging af te remmen. “We moeten niet langer met publiek geld betalen voor zorg die niet effectief is of zelfs onnodig. Dit advies moet worden gelezen als een oproep aan alle partijen in de zorg om hun rol en verantwoordelijkheid te nemen”, aldus Wijma en Kaljouw.

Voorwaarden passende zorg

Het rapport bespreekt de noodzakelijke randvoorwaarden die nodig zijn om het huidige zorgstelsel om te ‘bouwen’ naar een stelsel voor passende zorg. Dit is zorg die samen met de patiënt tot stand komt. De juiste zorg op de juiste plek, waarbij het niet meer gaat over ziekte, maar over gezondheid en preventie. Wanneer de gezondheid en het functioneren van het individu als uitgangspunt gekozen worden, dan ontstaat een gepast gebruik van de zorg. Zo wordt ‘verspilling’ door onnodige of niet-effectieve zorg voorkomen.

Gelijkgerichtheid is een belangrijk onderdeel van het adviesrapport. De neuzen van alle betrokken partijen in de zorg moeten in dezelfde richting gaan wijzen. Iedereen moet zijn rol op de juiste manier invullen. “Daarbij denken we niet alleen aan zorgaanbieders, zorgverzekeraars, patiëntenverenigingen en overheden, maar aan alle 17 miljoen Nederlanders. Die moeten gaan beseffen dat er geen automatisch recht bestaat op alle gewenste zorg”, aldus Kaljouw en Wijma.

Alleen zo kunnen de problemen in de zorg structureel aangepast worden. Om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen moet er volgens het rapport onder andere een nationale dialoog tussen alle betrokken partijen komen.

Pakketbeheer en bekostiging

Om de gewenste transitie te kunnen bewerkstelligen gaan het Zorginstituut en de NZa hun instrumenten voor pakketbeheer en bekostiging van zorg actief inzetten. Het Zorginstituut gaat, als pakketbeheerder, ervoor zorgen dat bestaande zorg die bewezen niet effectief is, uit het basispakket gaat. Aan de andere kant wordt ingezet op het versneld toelaten van innovatieve, en op preventie gerichte, digitale zorg. Over de rol van digitale zorg bij het toekomstbestendig maken van het Nederlandse zorgstelsel zijn de afgelopen jaren al meerdere [meningen](#) en [visies](#) gepubliceerd.

Het bekostigingssysteem van de zorg wordt door de NZa onder de loep genomen. Nu is dat systeem nog vooral gericht op kosten per behandeling. Dat biedt tot verkeerde productieprikkel. In een stelsel van passende zorg zal er straks betaald worden voor gepast gebruik van zorg die bijdraagt aan iemands kwaliteit van leven.

Basisprincipes, randvoorwaarden

De vier basisprincipes voor passende zorg. Die zorg:

- is waardegedreven (winst in gezondheid en kwaliteit van leven voor patiënten tegen een redelijke prijs);
komt samen met de patiënt tot stand (samen beslissen over best passende behandeling);
- betekent de juiste zorg op de juiste plek (dichtbij waar het kan, verder weg als het moet, e-health);

- gaat niet over ziekte, maar over gezondheid (kijken naar wat iemand nog wél kan en preventie).

Daarnaast willen de toezichthouders samen met VWS de juiste randvoorwaarden creëren voor passende zorg:

- congruentie (samen gericht zijn op eenzelfde doel);
- een lerend systeem waarin dat wat niet bijdraagt verdwijnt (geen onnodige zorg in het pakket)
- decentrale toepassing (op niveau van patiënt en zorgprofessional bepalen wat passende zorg is).